

Con. 6054-13.

VB - 5332

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) **Support** your answers with **relevant case laws**.

1 Answer in short:(not more than two sentences)

20 marks

- (a) What is the basic aim of Right to Information Act 2005 ?
- (b) Explain "Pecuniary Bias" ?
- (c) What is "Droit Administratif" ?
- (d) State meaning of 'Judicial Review' ?
- (e) Prerogative writs can be issued by which court ?
- (f) State the different kinds of corporation.
- (g) Point out the primary objective of Administrative Law ?
- (h) Give the meaning of "Audi Alteram Partem" ?
- (i) According to Dicey, "what is the meaning of Supremacy of Law" ?
- (j) Define "Delegated Legislation" ?

2 Write Short Notes:(any four)

20 Marks

- (a) Functions of the UPSC
- (b) Lokpal Bill
- (c) Administrative Tribunals
- (d) Rule of Law
- (e) Central Bureau of Investigation
- (f) Reserve Bank of India.

3 Solve the following:(any two) :--

12 Marks

- (1) (a) Miss Varsha, an IAS Officer working as Sub-Divisional Officer under the State Government. While imparting her legal duties she had taken some stringent actions against land mafia's in her division. Due to political pressure, she was suspended from her office.
- (1) Guide Miss Varsha to reinstate her service ?
  - (2) Under which provision of Constitution of India, she can work without any fear of loss of her employment ?

[TURN OVER

- (2) (a) A Candidate was debarred from appearing in the LL.B. Degree examination for one year because he had used unfair means. The evidence of the witnesses was not taken in the Candidate's presence nor was he given an opportunity to cross examine the witnesses.

(1) Which principle of Administrative Law is violated in this case, explain ?

(2) Write your own opinion as an advice to the Candidate.

- (3) (a) The Petitioner was Chief Secretary of State Government. He was transferred by the Chief Minister first to the post of Deputy Chairman, State Planning Commission and next to the post of Officer on Special Duty. The transfer order was challenged as arbitrary and as one actuated by malafides.

(1) Is the order arbitrary and so hit by Article 14 of the Constitution guarantying equality before the law ?

(2) Is the order a result of abuse of power on the part of the Chief Minister ?

4 Answer the following:(any four)

48 Marks

- (a) Discuss the 'Rule against Bias' with relevant case laws.
  - (b) Define Public Interest Litigation and explain the concept with High Court and Supreme Court Judgements ?
  - (c) Discuss the Montesquieu's theory of separation of powers ?
  - (d) Explain the importance of Ombudsman to protect citizens against abuse of Discretionary Power.
  - (e) Define Administrative Law ? Discuss its scope and objectives with reference to historical perspective and growth ?
  - (f) Explain the Doctrine of Proportionality with reference to illustrative case-laws.
-

सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(३) केस लॉच्या संदर्भात आपली उत्तरे द्या.

प्र. १. थोडक्यात उत्तरे लिहा: (दोन ओळींपेक्षा जास्त नाही)

२० गुण

- अ) माहितीचा अधिकार कायदा, २००५ चा मूलभूत उद्देश काय आहे?
- ब) आर्थिक पक्षपात स्पष्ट करा.
- क) ड्राईट ॲडमिनिस्ट्रेटिव्ह म्हणजे काय?
- ड) न्यायिक पुनर्विलोकन अर्थ सांगा.
- ई) उच्च विशेषाधिकार लेख कोणत्या न्यायालयाद्वारे आदेशित होते?
- फ) विविध मंडळे सांगा.
- ग) प्रशासकीय कायदांचा प्राथमिक उद्देश स्पष्ट करा.
- ह) ऑडी अल्टरेम पार्टेम अर्थ स्पष्ट करा.
- आय) डायसे अन्वये कायद्याचे श्रेष्ठत्व अर्थ स्पष्ट करा.
- जे) प्रत्योयजित कायदेमंडळ संज्ञा स्पष्ट करा.

प्र. २. टिपा द्या: (कोणत्याही चार)

२० गुण

- अ) केंद्रिय लोकसेवा आयोगाची कार्ये
- ब) लोकपाल विधेयक
- क) प्रशासकीय न्यायाधिकरणे
- ड) कायद्याचे राज्य
- ई) केंद्रिय अन्वेषण विभाग
- फ) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया

प्र. ३ सोडवा: (कोणतेही दोन)

१२ गुण

- अ) कुमारी वर्षा एक भारतीय प्रशासकीय सेवेतील अधिकारी राज्य सरकार अंतर्गत उपविभागीय अधिकारी पदावर कार्यरत आहे. तिच्या सेवेच्या कार्यकाळात तिने तिच्या विभागातील भूमाफियांविरुद्ध कठोर कारवाई केली. राजकीय दबावामुळे तिला तिच्या कार्यालयातून निलंबित करण्यात आले.

१) कु. वर्षा हिस तिच्या पूर्वपदावर पुनर्स्थापित करण्यासाठी मार्गदर्शन करा.

२) भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या तरतुदीअन्वये कुमारी वर्षा ह्या नोकरी गमावण्याच्या भितीशिवाय कार्य करू शकते?

- ब) एका परीक्षार्थीस अप्रामाणिक साधनांचा अवलंब केल्यामुळे एका वर्षासाठी एलएलबी परीक्षा देण्यापासून प्रतिबंधित करण्यात आले. साक्षीदारांनी साक्ष परीक्षार्थीच्या उपस्थितीत घेण्यात आली नाही तसेच परीक्षार्थीस साक्षीदारांची उलटतपासणी करण्याची संधी मिळालेली नाही.
- १) प्रशासकीय कायद्याच्या कोणत्या तत्वाचे भंग या उदाहरणातून दिसून येते? स्पष्ट करा.
- २) तुमचे स्वतःचे मत परीक्षार्थीस सल्ला म्हणून लिहा.

- क) याचिकाकर्ता राज्य सरकारमध्ये मुख्य सचिव पदावर आहे. त्यांची मुख्यमंत्र्यांच्या आदेशान्वये राज्य नियोजन आयोगाच्या उपाध्यक्ष पदावर बदली करण्यात आली आणि त्यानंतर विशेष कार्यकारी अधिकारी या पदावर नियुक्ती करण्यात आली. बदलीच्या आदेशाला मनमानी व द्वेषपूर्वक असे समजून त्याला आव्हान देण्यात आले.
- १) बदलीचा आदेश मनमानी आहे का? या आदेशामुळे अनुच्छेद १४ अन्वये भारतीय राज्यघटनेने दिलेला कायद्यापुढे समानतेच्या हक्कास बाधा पोहोचते का?
- २) मुख्यमंत्र्यांनी सत्तेचा दुरुपयोग करून आदेश दिला आहे असा निष्कर्ष काढता येतो का?

प्र. ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा: (कोणतेही चार)

४८ गुण

- अ) पक्षपातीपणाविरुद्ध नियम योग्य न्यायनिर्णयान्वये चर्चा करा.
- ब) जनहितयाचिका स्पष्ट करा आणि सर्वोच्च न्यायालय, उच्च न्यायालयांच्या न्यायनिर्णयाद्वारे संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) मॉटेस्क्यूच्या सिद्धांतानुसार सत्तेचे विभाजन या संकल्पनेची चर्चा करा.
- ड) विवेकाधिकाराचा गैरवापर करण्यापासून नागरीकांचे संरक्षण करण्यासाठी लोकायुक्तांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- इ) प्रशासकीय कायदा स्पष्ट करा? प्रशासकीय कायद्याची व्याप्ती आणि हेतू, त्याच्या ऐतिहासिक पूर्वपिठिका आणि संवर्धनाअन्वये चर्चा करा.
- फ) प्रमाणभूत सिद्धांत रेखांकित न्यायनिर्णयासंदर्भाने स्पष्ट करा.

*****